Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

U K R A I N I A N D A I L Y — У К Р А Ї Н С Ь К И Й Щ О Д Е Н Н И К

VOL. CII. No. 158. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 19, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1995 р. Ч. 158. РІК CII.

МАДЯРЩИНА ПЕРЕДАСТЬ УКРАЇНІ АРЕШТОВАНОГО В. ПАЛИВОДУ

Київ (Р. Р.). — Тут офіційні засоби інформації повідомили, що колишнього охоронника першого Президента України Леоніда Кравчука — Віктора Паливоду Верховний суд Мадярщини постановив видати Україні.

В. Паливоду розшукував Інтерполь і він був заарештований у Мадярщині 11-го липня. Його звинувачують у незаконних операціях з валютою. Йому начебто доручили закупити і привезти в Україну спеціяльну техніку на суму 377,000 дол., але він ці гроші вивіз приховавши від митної контролі. Керівництво України зажадало від Мадярщини видачі Паливоди і, згідно з постановою мадярського Верховного суду, це має статися до 10-го вересня. Разом з Паливодою українській стороні буде видано ще двох громадян України, один з яких також там перебуває під арештом, а другий живе з родиною під наглядом поліції.

Генеральний прокурор України Владислав Дацюк сказав журналістам, що пов'язувати Паливоду з Л. Кравчуком немає ніяких підстав, Паливода відповідатиме за свої власні вчинки.

Між Україною і Мадярщиною існує договір про співпрацю у сфері боротьби зі злочинністю. Однак передача його українській стороні має відбутися на території третьої країни.

Газети повідомляють, що в розшуку перебуває також найближчий співпрацівник Паливоди — генеральний директор фонду „Нове покоління" Вячеслав Шмельов.

Відбулася пресконференція міністра культури

Київ (УНІАР). — Створення незалежної держави — не самоціль, а „спосіб зберегти нашу культурну самобутність, традиції, які не могли бути пошановані попередніми режимами, адже культура — це форма існування нації". Цими словами розпочав зустріч з журналістами, що відбулася 16-го серпня, виконуючий обов'язки міністра культури Микола Яковина. Тема пресконференції — „Міністерство Культури: вчора, сьогодні, завтра".

Підводячи підсумки свого перебування впродовж року на пості виконуючого обов'язки міністра, М. Яковина розповів про працю Міністерства Культури. Результати її такі: зформульовано основні положення державної культурної політики; Верховна Рада ухвалила закони про бібліотеки та бібліотечну справу, про музеї, ряд законодавчих актів; створено сім заповідників; вперше проведено атестацію художників-реставраторів тощо.

Торкаючися проблеми фінансування фестивалю „Червона рута", М. Яковина сказав, що фестиваль „Червона рута" повинна і надалі фінансувати держава, оскільки за час існування він довів своє політичне значення, сприяючи створенню високого мистецького рівня української культури на міжнародній арені.

Щодо ситуації в сучасному кіно, М. Яковина зазначив, що воно і надалі залишається однією з найбільш вразливих сфер. Вихід знайдено, і полягає він у переході на продюсерську форму роботи, виплату фондів на створення нових сценаріїв. Один із підтриманих Міністерством Культури проєктів — знімання фільму Кіри Муратової „Сумні історії".

Міністерство Культури продовжує вирішувати питання щодо повернення в Україну культурних цінностей, що знаходяться за кордоном: колекції відомих київських меценатрів Терещенків, поховань скитських курганів, мозаїк та фресок Свято-Михайлівського собору тощо. Що стосується музейних експонатів, вивезених із Німеччини під час Другої світової війни, Україна спочатку повинна скласти точний реєстр цінностей, а тоді повертати на чіткій юридичній основі.

У плянах Міністерства Культури — святкування Дня Незалежности України у Москві — Андріївський узвіз на старому Арбаті — та у Ризі; концерти-виставки у Молдові з нагоди відвідин прем'єр-міністра Євгена Марчука 27-28-го серпня; святкування 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького.

ЗВИНУВАЧУЮТЬ МОСКВУ У СМЕРТІ Ф. КЮНІ

Москва. — Тут на пресовій конференції у четвер, 17-го серпня, рідня пропавшого ще у квітні американського гуманітарного працівника Фредрика Кюні, звинуватила Росію та її Державну службу безпеки у його смерті.

Брат Ф. Кюні Кристофер повідомив, що його брата розстріляли чеченські повстанці 14-го квітня, яким аґенти російської Державної служби безпеки сказали, що він шпигун. К. Кюні також сказав, що його брата Москва та її Державна служба безпеки зумисне поставила в таке положення, що закінчилося його смертю тільки для того щоб помститися за його статтю в „Ню Йорк Таймсі", в якій він гостро критикував військові дії Росії минулого грудня у Чечні.

Александер Міхайлов, головний речник російської Державної служби безпеки, відкинув і категорично заперечив звинувачення К. Кюні. Він натомість сказав, що уряд Росії вірить, що Ф. Кюні є живий та дальше за ним розшукує.

Брат і 28-річний син Ф. Кюні, Крейґ, зібрали достатні докази для своїх тверджень, але відмовилися подати їх джерела. Американська амбасада у Москві, яка допомогала рідним Ф.Кюні у розшуках, похвалила зусилля його рідних, але зазначила, що „не має можливости потвердити чи заперечити їхні твердження під сучасну пору".

БОСНІЙЦІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛЯН

Заґреб, Хорватія. — Дорадник державного секретаря ЗСА Річард Голбрук і спеціяльний представник американського президента Роберт Фрейзер ознайомили хорватського президента Франя Туджмана з деталями нового мирного пляну для Боснії.

Американській делеґації не вдалося через погану погоду потрапити у Сараєво на вівтіркову зустріч з боснійським президентом Алією Ізетбеґовічем, тому Р. Фрейзер і Р. Голбрук мусіли обмежитися переговорами на летовищі міста Спліт з боснійським міністером закордонних справ Мохаммедом Шакірбеєм.

Після тих тригодинних переговорів американці не зробили ніякої заяви, а М. Шакірбей повідомив, що мусулманський уряд обстоює старий плян міжнародної „контактної групи" щодо територіяльного поділу в Боснії. Він сказав також, що американці привезли „нові ідеї" і висловив сподівання, що дипломати ЗСА в найближчі два-три дні особисто ознайомлять з тими ідеями у Сараєві А. Ізетбеґовіча.

Значно гострішим в оцінці нових американських ініціятив був член боснійського уряду Гасан Муратовіч. Виступаючи у програмі заґребської телевізії, він сказав, що хоч той плян офіційно ще не поданий урядові, є підстави ствердити, що деякі його точки не можна прийняти. Г. Муратовіч мав на увазі пропозицію заміняти мусулманський анкляв Ґоражде на сербські території довкола Сараєва. „Годі зрозуміти, як президент ЗСА Билл Клінтон може вимагати, щоб ще 50,000 осіб відмовилися від своєї приватної власности, яка в Америці важається священною",— подкреслив Г. Муратовіч.

Він також повідомив, що його уряд виступає проти російської пропозиції щодо нової зустрічі на вершинах з участю сербської, мусулманської і хорватської сторін. „Такі конференції ніколи не мали добрих вислідів. І Караджіч і беоґрадські керівники багато разів пропонували подібні зустрічі, щоб навмисне зволікати з переговорами", — сказав боснійський міністер.

Створюється контрольна служба

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма видав розпорядження про створення контрольної служби із 25 осіб. Завданням контрольної служби є забезпечення контрольних уповноважень Президента. Працівники цієї служби готуватимуть для Президента інформації про виконання указів, розпоряджень та доручень Президента.

Депутат звинувачує російські спецслужби в інспіруванні подій 18-го липня

Київ(УНІАР). — „За трагічними подіями, що сталися під час похорону Патріярха Київського та всієї Руси-України Володимира стоять російські спецслужби", — заявив 16-го серпня на пресконференції голова Організаційного комітету з проведення сороковин від дня смерти Патріярха, народний депутат Василь Червоній.

В. Червоній пояснює це важливістю Софійського собору, який є одним з найбільших центрів християнства не лише в Европі, але й у світі. Поховання на його території українського Патріярха означало би, що ця традиція буде продовжена. Саме тому, на думку В. Червонія все було зроблено для того, щоб не допустити поховання українського Патріярха біля найстаршого українського храму.

Заступник голови комітету В. Цимбалюк зауважив, що ніхто не просить у Президента державної підтримки для Церкви, необхідно лише відновити історичну справедливість. За законом про регабілітацію, сказав він, майно і культові споруди повинні бути повернені Українській Православній Церкві Київського Патріярхату, оскільки вона є правонаступницею УАПЦ, знищеної у 1932 році большевиками.

Останні події, наголосив В. Цимбалюк, засвідчили наступ на інтереси не тільки української Церкви, а й на інтереси українського народу.

В. Цимбалюк та В. Червоній висловили припущення, що у разі продовження Л. Кучмою такої політики, національно-демократичні сили перейдуть в опозицію.

Торкаючися публікацій у пресі щодо буцімто вбивства Патріярха Володимира, В. Червоній висловив припущення, що це робиться з метою відвернути увагу від трагедії 18-го липня та вплинути на вибори нового Патріярха Української Православної Церкви.

Демократи виступають проти російських телепрограм

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 16-го серпня, Рада Демократичних Партій України та Демократичного Об'єднання „Україна" оприлюднили заяву на підтримку переміни телевізійних каналів з 1-го серпня. Йдеться про російську телепрограму „Останкіно", яка тепер називається Громадське російське телебачення (ГРТ).

Автори заяви наголошують, що російським телевізійним компаніям належали найкращі телевізійні потужності України, а державне телебачення України на власній землі „було у ролі бідного родича".

Українські державні технічні засоби доносили до найширших верств населення України антиукраїнську аґітацію телевізійних російських програм, а народ України сприймав ці недоброзичливі передачі сусідньої держави як незаперечну істину. Отож переміну російських програм треба було здійснити не 1-го серпня 1995 року, а ще чотири роки тому, коли Україна стала незалежною державою, пишуть представники демократичних партій та організацій.

„Рада Демократичних Партій, Демократичне Об'єднання 'Україна' рішуче підтримують рішення про перекомутацію телевізійних каналів як важливий захід, спрямований на поглиблення в Україні державотворчих процесів, на використання інформаційного простору в інтересах держави і народу", — сказано в заяві, яку підписав координатор ради і голова Демократичного Об'єднання „Україна" Костянтин Морозов.

Вокально-Естрадний гурт „Дивоцвіт" виступить на Союзівці

Гурт „Дивоцвіт" в редакції „Свободи".

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Г. Колесса). — Нещодавно на концертове турне до ЗСА прибув дитячий вокально-естрадний гурт зі Львова „Дивоцвіт". У його складі — семеро співаків у віці 14-16 років — Оксана Кобрин, Леся Прийма, Оксана Доскочинська, Любомир Кончаківський, Богдан Кобрин, Назар Помірчий та Андрій Стецьків. Керівник гурту і автор музики пісень Марія Помірча. Організатор концертів у ЗСА — Остап Стахів.

„Дивоцвіт" був заснований у 1993 році. Існує він при Центрі творчости дітей та юнацтва Галичини. В 1994 році одержав головну нагороду міжнародного фестивалю „Київська весна — дітям Чорнобиля", має лавреатство всеукраїнських фестивалів.

Виступи „Дивоцвіту" відбулися в різних реґіонах України, а також у Франції. Гурт записав звуковий альбом і видав відеофільм.

Повідомляємо гостей Союзівки, що гурт „Дивоцвіт" виступатиме на оселі у неділю, 27-го серпня, початок концерту о год. 2:15 по полудні.

Наступний виступ відбудеться у неділю, 10-го вересня, в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку. Початок о год. 2-ій по полудні.

В Україні

Фестиваль у Славутичі

СЛАВУТИЧ — У місті, де живуть працівники Чорнобильської АЕС 11-13-го серпня відбувся Міжнародний театралізований фестиваль авторської пісні. За словами директора-координатора Фестивалю, мета його — популяризація авторської пісні, підняття її престижу і підвищення рівня виконавчої майстерности бардів. Організаторами фестивалю були: адміністрація та профспілковий комітет ЧАЕС, державна адміністрація Славутича, клюб авторської пісні Славутича та Міжнаціональне культурне аґентство України.

Нова недуга вразила дітей Львівщини

КИЇВ (Р. Р.). — Тут 11-го серпня газета „Україна Молода" надрукувала повідомлення про нову загадкову хворобу, яка вразила дітей села Соснівка на Львівщині: масове враження зубної емалі. Фахівці катедри стоматології Львівського Медичного Інституту збадали групу соснівських дітей, але остаточно встановити причину захворіння їм так і не вдалося. Гіпоплазією вражені тільки діти Соснівки, а в Гірнику, Червонограді, Великих Мостах навіть натяку на хворобу нема, хоч це всього 5-15 кілометрів. Все це дуже нагадує ситуацію в Чернівцях, де кілька років тому полисіли діти. На гіпоплазію в Соснівці захворіло близько 1,000 дітей. Фахівці домагаються перевірки ґрунту, повітря і води.

О. Руденко-Десняк очолив об'єднання в Росії

ТОРОНТО. (СКУ). — В Москві засновано Конґрес Національних Об'єднань Росії (КНОР), до якого входять представники близько 15 національних організацій. Одною з них є Об'єднання Українців Росії. Президентом КНОР вибрано відомого суспільно-громадського діяча та голову Об'єднання Українців Росії ред. Олександра Руденка-Десняка.

Д. Кавфман відвідав Яворівщину і Трускавець

ЛЬВІВ. — Керівник місії представництва Світового банку в Україні Деніел Кавфман відвідав Львівщину, де ознайомився з генеральною схемою реконструкції Яворівського району. Голова Яворівської Районної Ради Степан Лукашик пояснив, що основна мета реконструкції — перепрофілювання головних виробництв, які були пов'язані з видобуванням сірки. В районі передбачається створення вільної економічної зони. Після Яворівщини, Кавфман виїхав у Трускавець.

Кубінці будуватимуть лікарню

СИМФЕРОПІЛЬ. — Куба має намір ініціювати міжнародний проєкт створення в Україні регабілітаційного лікувально-діягностичного центру для дітей, що постраждали в наслідок катастрофи в Чорнобилі. Амбасадор Куби в Україні Серґіо Льопез відвідав Крим з метою відшукати місце для майбутнього лікувального центру, який може бути побудований у Євпаторії. Ідея створення такого лікувального центру в Криму уже знайшла підтримку міжнародної громадськости і схвалена Президентом України. Водночас Куба і далі приймає в себе українських дітей. На Кубі уже пройшли лікування 13,000 українських дітей.

Резерви збіжжя

КИЇВ. — Тут Президія Кабінету Міністрів розглянула і свалила проєкт урядового рішення про заходи для формування збіжових резерв у 1995 році та забезпечення комплексу робіт під урожай наступного року. У документі конкретизовано механізм розрахунків за збіжжя, здане в рахунок державного контракту.

У СВІТІ

ПОЛІЦІЯ НІМЕЦЬКОГО міста Франкфурту заарештувала на летовищі американського громадянина німецького походження Ганса Шмідта, який збирався після двотижневих вакацій повертатися в Америку. Справа в тому, що Г. Шмідт видає на Фльориді тижневик „"Ю-Ес-Ей Беріхт", який віддзеркалює погляди ультраправих німецьких кіл. Між іншим, публікації у тижневику заперечують факт масового знищення жидів під час Другої світової війни. Всі видання, які висловлюють подібні погляди, в Німеччині заборонені, тому коли у березневому числі „Ю-Ес-Ей Беріхт" знайшли вислів „жидівська зараза", німецька влада негайно видала наказ заарештувати видавця газети. Дружина Г. Шмідта визнала, що її чоловік не повинен був поширювати свій тижневик у Німеччині, але разом з тим підкреслила, що його заарештували незаконно, оскільки „він є американцем, а в Америці існує свобода слова".

У НІМЕЦЬКОМУ місті Бонні відбулася пресова конференція керівників могутніх автомобілебудівних концернів країни: „Мерседес-Бенц", БМВ, „Фольксваґен" і „Порше", а також чільних урядовців Баварії, Нижньої Саксонії і Баден-Вюртемберґу. В економіці цих земель автова промисловість займає провідне місце. Зміст усіх виступів на конференції звівся до одного: треба зробити все можливе, щоб німецька автова промисловість до 2005 року досягнула найбільшого розвитку. У свій час німецька електронічна і тяжка промисловість були першими у світі, а потім їх обігнали американці і японці. Не виключено, що на цей раз в Німеччині приймуть протекціоністичні закони, які захищатимуть місцевих виробників авт від закордонної конкуренції.

В АМЕРИЦІ

РАДИ ДЕРИКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ компаній Метрополітан лайф і Ню Інґленд мючуал лайф вирішили об'єднати щоденні дії та фінансову силу своїх обидвох фірм в одне русло. З об'єднанням активи Метрополітан Лайф зросли до суми 146.9 блн. дол., ставши другою з черги найбільшою забезпеченевою компанією в ЗСА, бо навіть об'єднання не допомогло з першого місця зрушити забезпеченеву компанію Пруденшел, яка дальше залишається найбільшою в країні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Кому вигідне падіння карбованця?

Різке падіння курсу українського купоно-карбованця Національний Банк України пояснює тільки тим, що проголошено конкретний термін грошової реформи.

Звичайно, не можна не погодитися, що власники карбованців прагнуть їх позбутися і це неминуче приводить до активізації руху в обмінних пунктах. Водночас, нестабільність на валютній біржі дає змогу спекулянтам заробляти добрий капітал: вони скуповують валюту якнайдешевше і продають якомога дорожче. За короткий час вони в такий спосіб заробляють величезні суми.

Вигідна нестабільність також і торгівлі. Як тільки зростає курс доляра, відразу зростають ціни на продукти і товари. Пізніше курс доляра повертається на попередній рівень, а ціни вже так і залишаються високими. В такий спосіб тіньові структури поправляють своє становище, але все це робиться фактично за рахунок населення, яке і так уже пограбоване до крайньої межі.

Коментатори застановляються над тим, чи не причетний Уряд до такого різкого падіння курсу карбованця. Але ж Уряд у цьому ніяк не може бути зацікавлений, оскільки йому треба отримати допомогу від Міжнародного валютного фонду та Европейського банку. В умовах інфляції допомога стане недосяжною. Звичайно, в цьому можуть бути зацікавлені окремі члени Уряду, які не дбають про Україну, а лише про власне збагачення. Що такі люди в Уряді були до останнього часу, не раз говорили члени комісії з питань боротьби з організованою злочинністю, в тому числі й Григорій Омельченко, котрий очолює згадану комісію. Прізвищ не називали, але і Президент Леонід Кучма, і Г. Омельченко все частіше заявляють, що організована злочинність глибоко вкоренилася у владних структурах і правоохоронних органах, тому боротьба з нею фактично залишається безрезультатною. Міліція виловлює фактично не тих, хто грабує державу на мільйони долярів, або торгує наркотиками, а тих селян, які несуть з поля кілограм зерна для курок, чи тих бабусь, які виростили на грядці кілька рядочків маку. Їх і судять для більшої статистики, мовляв, боротьба з розкраданням і поширенням наркотиків під контролею.

Ввесь цей маханізм добре зорганізований за 70 років комуністичним режимом, а тепер ті ж самі люди навчилися використовувати населення ще й за допомогою стрибків курсу валют. Як тільки резерви карбованця скінчилися, в газетах з'явилася нова інформція: „Бережіться доляра".

Газета „Дейлі-Експрес" з 15-го серпня застерігає, що пора всім позбутися долярів, бо, мовляв, американський Уряд знову мінятиме 100-долярові купюри на нові. Серед нинішніх долярів є дуже багато фальшивих, які підроблені надзвичайно майстерно. А в майбутньому передбачається ще більший наплив фальшивих долярів.

Наймудрішими в цій ситуації виявилися селяни. Вони добре зрозуміли, що надійнішої валюти, ніж збіжжя, немає і не поспішають продавати його ні за карбованці, ні за доляри.

Уряд також розуміє ціну зернових і тому закликає селян здати зерно державі в борг. Як і минулого року, хліборобам обіцяють пізніше розрахуватися твердою валютою, а господарствам, які здадуть необхідну кількість збіжжя державі, буде дозволено продавати залишки його за межі України.

З усього видно, що нестабільність на валютній біржі вигідна не народові і не Урядові, а тіньовим структурам, які нічого не виробляють, а лише безперервно накопичують капітал всіма можливими способами.

Іван Гвозда

ПОБОРЮЮЧИ ДИКТАТОРСЬКІ СПАДЩИНИ

II

Держави Східньої Европи успадкували уряди, які проявляють авторитарність, акумулюють важливі елементи влади, які їм дають забагато контролі над суспільством, що спричинює безконтрольність, безвідповідальність, безпідзвітність, що веде до зловживань — корупції, що в свою чергу веде знову до диктаторства, ретардації, а не поступу вперед до західньоевропейського типу демократії.

Хоч принайменше офіційна комуністична ідеологія в державах Східньої Европи є здискредитована, згідно з Розенберґ, кожна із держав, яка знаходиться нині в просторі колишнього Совєтського Союзу, продовжує бути зцентралізованою, репресивною, домінованою колишніми комуністичними особистостями — совєтськими „босами". При цій нагоді варто підкреслити, що й їхні політичні партії, незалежно від їх назв, у загальному дуже до себе подібні в багатьох аспектах.

Розенберґ завважує, що населення Східньої Европи стало жертвою державних режимів. Воно було виховане в атмосфері, де закони приймалися згідно зі щоденними потребами комуністичної партії, де не існувала інституція, яка мала б силу обмежувати свавільність Комуністичної партії, привести її до відповідальности перед законом. У державах Східньої Европи не було незалежного судівництва чи незалежного законодавчого органу всередині державної влади, опозиційних партій чи незалежної преси. Концепція „права" не мала жодного значення для пересічного громадянина комуністичної держави.

Спадщина комуністичних диктатур у Східній Европі є потрійною небезпекою для майбутніх демократій в цій частині світу; громадяни не є призвичаєні до того, щоб зформувати свої власні вартості і моральні принципи, вони чуються вигідніше, коли їм доставить їх держава. Щонайголовніше, більшість мешканців тих держав ще й досі не почуваються до обов'язку (і видно не відчувають потреби) особисто відповідати за свої власні вчинки чи визнати, що вони були або можуть стати відповідальними за продовження в їхніх країнах репресивних режимів.

У Східній Европі й дальше нарікають на зовнішніх спричинників їхніх многоликих проблем, а самі не хочуть чи не можуть визнати факту, що в першу чергу вони самі мають відповідати за свої нещастя. Щонайгірше, вони мають схильність застосовувати гострі заходи до розв'язування скомплікованих поточних проблем в їх непевному світі. Як приклад, дуже часто маніпулюється питанням етнічних меншин.

(Закінчення на стор. 3)

Роман С. Голіят

ПРАЦЯ ПРО СТУДИТСЬКИЙ УСТАВ

Архиєпископ Мирослав Марусин, „Монаший устав св. Теодора Студита на Україні". Видання Українського Католицького Університету св. Климента Папи. Праці Греко-Католицької Богословської Академії, том 82. Рим, 1995, 88 стор.

Монастирі в Україні появилися ще за володіння князя Володимира. В той час монахи жили малими громадами, у скромних келіях, при різних приходських храмах. Лише за князя Ярослава Мудрого розрослися великі монастирі, лаври, де й було багато монахів. Ярослав Мудрий побудував монастир св. Юрія. За його володіння завершується довгий процес будовою монастирських лавр, на зразок славних грецьких монастирів. Монастирі з високими мурами, що відгороджували їх від світу, постали, отже, згодом, як і в інших далеких краях.

У домонгольській добі на Україні було 70 монастирів, 30 з них побудували князі, 10 — самі таки монахи, а інші — або багаті люди, або їх споруджено спільними силами: княжими дарами і працею монахів.

Засновником печерського монастиря в Києві був преподобний Антоній, а його будівничим — преподобний Теодосій. В печерському монастирі жив дух гордощів з національної Руси-України та славились подвиги своїх рідних святих. Печерська лавра стала також осередком культурного, зокрема обрядового і літературного, життя Київської Руси. 1051 року Іларіон став київським митрополитом. До того часу він жив у своїй печері над Дніпром, будучи двірським священиком на Берестові. Цю печеру після нього зайняв св. Антоній, що став першим організатором Печерського монастиря.

Основні ідеї київського християнства різнилися від візантійського християнства, незважаючи на свій східній характер та свою вселенськість, теж від західнього латинського християнства. Київське християнство, здійснюване практично в Печерському монастирі, було ще духово найближчим до кирило-методіївського християнства слов'янського обряду, яке вже тоді закінчувало своє існування на просторах свого народження.

Головна церква Михайлівського монастиря в Києві знищеного в 1930-их роках більшовиками.

Підземна вулиця в Печерському монастирі. XI ст. Київ. В нішах труни Лаврських подвижників.

Коли в Печерському монастирі кількість монахів збільшилася до 100, тодішній ігумен монастиря Теодосій завів новий Студитський устав. Заложення та життя Печерського монастиря були епохальною подією в розвитку київського християнства, зокрама тому, що не ієрархія, згодом чужа на верхах, а українська тільки на місцях, але Печерський монастир, а за ним й інші монастирі, формували практичне християнське життя Руси-України вже від половини II сторіччя.

Печерська лавра, як сторож чистого християнства, відразу стала сторожем християнської моралі у приватному та публічному житті Руси-України. Таким чином лавра стала опонентом верховодства світської влади над духовною, отже візантійського цезаропапізму в Церкві, як незгідних з наукою Св. Євангелії. Печерська лавра в другій половині II сторіччя стала кузнею християнсько-української ідеології, „яку ми окреслили наукою київського християнства".

Монастир постав у ті часи, коли в самій Візантії моральний рівень монашества був незвичайно низький. Тому перші руські діячі Києво-Печерського монастиря не беруть собі за взір діючі тоді у Візантії монастирські правила, а прямують до самостійного народження монашества і вводять забутий у Візантії строгий монастирський Студитський устав, який віднаходять у Константинополі.

Теодосій став через свою реформу монашого життя немов другим основником Печерського монастиря. Коли кількість монахів-пустиножителів зросла, він казав покинути печери, будувати келії, а потім монастир. Життя монаше він опер на строгому правилі св. Теодора Студита, взятому з царгородського Студіону, однак пристосованому до потреб Руси. Крім аскези та молитви, він запровадив працю для добра ближнього, отже, соціяльний чинник монашого життя, відомий на заході, невідомий у той час на сході.

Цей столичний монастир зі славним минулим став для Теодора полем праці над реформою чернецтва і від нього Теодор одержав ім'я Студита, а його реформа — ім'я Студитського уставу.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ціну життя

Сьогодні, коли пишу ці рядки, всі американські газети захлинаються інформаціями на перших сторінках про те, що широковідомий бейзболіст Мікі Ментл програв свою останню життєву гру після двомісячної боротьби з недугою рака.

Все це само собою нічого надзвичайного — він не перший і не останній, що піддався так швидко цій підступній недузі, яка косить в безконечність все нові життя. Але перечитуючи ще раз описи перебігу недуги того славного спортовця з інформаціями лікарів, що від початку знали про його стан та поширення хвороби в цілому організмі, мимоволі думаю про те, як диференціонально лікарі оцінюють людське життя і як виявляється, що при цьому дуже залежить, чи мається до діла із славною в суспільстві людиною, чи із зовсім невідомою, пересічною „мізеротою", на житті і смерті якої, за виїнятком її найближчих, нікому не залежить, а тому не є приводом до реґіональної чи загальної жалоби, роздмухуваної засобами масової інформації.

Бо чи були б перещеплювали печінку, яку, як кожний людський орган, нелегко здобути іншій, звичайній, але також безнадійно хворій людині, як це зробили блискавично у випадку М. Ментла? Тепер лікарі виправдуються, що вони запізно зорієнтувалися, що запізно було на таку операцію. Але чи ми знаємо, наскільки це правда, а може це ще одна з ряду медичних „помилок"? А може саме ця здорова печінка врятувала б життя іншій важкохворій людині?

Так воно є, що „славні" люди мають інакші права, бо „ідолів" цінять за іншими стандартами. Дивно воно, але так є, що тут часто ідеться про відомих спортовців, акторів чи співаків популярної музики, а не про звичайних „смертних". Саме тепер маємо декілька таких дуже різких прикладів різних критеріїв оцінки і привілеїв, що їх мають такі видатні одиниці. Перший із них М. Ментл, другий — О. Дж. Сімпсон, інший — Джеррі Гарсія.

Звернім увагу: М. Ментл отримав „в секунді" здорову печінку, хоча всім було відомо, що він довгі роки був алкоголіком зі зруйнованим організмом. Однак тисячі американців оплакують його, як і гіркими сльозами оплакували щойно померлого Дж. Ґарсія, хоча всі знають, що він був наркоманом. Здається і О. Дж. Сімпсон не втратить на популярності, навіть якщо після безнадійно довгого, але постійно сенсаційного процесу, визнають його вину у вбивстві колишньої дружини і її приятеля, бо його міряють зовсім іншими суспільними критеріями.

Значить, є різні мірки оцінки людського життя? Для славних і неславних? Чи слава мусить тепер іти в парі з правом на безправ'я і чи саме такі „славетні" здобувають загальну симпатію суспільства, а найперше молоді, даючи їй змогу переконатися, що слава дає її носіям необмежені моральні привілеї? Чому так високо ставлять тепер на п'єдесталі героїв спорту, популярних зірок естради, а якось не чути і не видно, щоб принаймні хоч на трохи нижчому п'єдесталику ставили письменників чи мистців? Чи це переоцінка вартостей у сьогоднішньому світі, чи інакша зубожіла, культурна ментальність? А може все це починає великий бизнес?

Навіть політичні провідники не збуджують вже такого зацікавлення та уваги, як такі короткотривалі зірки. Пригадаймо український приклад, коли на бенкеті в честь колишнього Президента України з'явилася молоденька Оксана Баюл. Усі кинулися до її стола, включно із кухарем готелю, де це відбувалося, а біля Президента було зовсім порожньо. Стає аж лячно, що така девальвація колишніх вартостей існує у світі, в якому панують „зірки", які спалахують і гаснуть, як ті, що ставимо їх за приклад, і що це відповідно „підігрівають" засоби масової інформації, бо смажаться на тому ажіотажі велетенські суми грошей. Так життя однієї такої людини стає темою журби, молитов і зацікавлення мільйонів, а відповідні чинники роблять все можливе, щоб воздвигнених ними ідолів рятувати за всяку ціну, на противагу до звичайних смертних, існування яких не має для нікого вартости та ні в кого не викликає співчуття, милосердя, а з тим і бажання допомоги. Невже ті, що так запопадливо творять своїм „зіркам" рай на землі, прикрашений мало не всесвітнім подивом і любов'ю, забувають, що шлях до раю веде через чистилище, бо vita brevis?

О-КА

Іван Самійленко

ЦІНА ЗЛОЧИННОЇ УТОПІЇ

V

Ворог зумів посіяти в українському селі бацили клясового антагонізму, розколоти вікову монолітність громад українського села. На допомогу йому були мобілізовані „двадцятитисячники", а потім і „десятитисячники" — випробувані комуністи з Петрограда і Москви. В додаток створено при кожній МТС (машино-тракторній станції) в Україні політвідділи — служби ҐПУ для контролі села та їх мешканців.

Черчіль у розмові зі Сталіном в Теґрані сказав: „Я думаю, що ти розумів труднощі колективізації, оскільки тут ти мав справу не з кількома тисячами аристократів чи великих землевласників, як це було в революції 1917 року, а з мільйонами звичайних людей". Сталін відповів: „З десятьма, якщо не більше, мільйонами. То була жахлива боротьба".

З проголошенням утопійної доктрини „пробудови соціялізму в одній країні" прийшов кінець і большевицького інтернаціоналізму. Тепер ЦК ВКП(б) шукає і знайшов собі опору і підтримку у „вєліком русском народє". Відроджується великодержавний російський шовінізм-місіянізм. Любов до „святої" руської землі проголошується найбільшим святим обов'язком кожної совєтської людини. Натомість толеранція культури інших національностей засуджується, як буржуазно-реакційну і ворожу ідеологію, якій немає місця в соціялістичному суспільстві.

Як уже сказано вище, у плянах соціяльного і духового поневолення українського народу Москва поставила за мету знищення і УАПЦ, яку обвинувачено як „націоналістичну", „контрреволюційну", „петлюрівську" — складову частину СВУ.

Як відомо, декретом Уряду УНР в січні 1919 року Українська Православна Церква була відлучена від Московського Патріярхату. Рішенням Церковного Собору в 1921 році відновилась УАПЦ, яку очолив новітній Апостол Христової Церкви Митрополит Василь Липківський. Появились тисячі парафій УАПЦ. В церквах зазвучало слово Боже і спів рідною, милозвучною українською мовою. Палкі проповіді Митрополита Липківського глибоко відображали тяжку й болючу правду життя українського народу. Він кликав його до щирого братства, а не продажного зрадництва. „Нехай не буде між нами, — горовив він, — зрадників нашої Матері-України, нашого побожного народу. В ім'я любови і братерства ми повинні, як від чуми, як від смерти берегтися від усякої неправди, зрадництва, донощицтва, продажности".

Початок наступу і розгрому УАПЦ ми бачимо вже в 1927 році. Але ґрунтовний і тотальний розгром УАПЦерква зазнала в 1930 році. В той рік український народ, у відчайдушній боротьбі, втратив свою рідну національну Церкву. Автор цих рядків був свідком жахливої драми, коли в таких селах як Святогорівка, Добропілля, Гришино (Донбас) осатанілі безбожні орди комсомолу і покидьки суспільства зривали на церквах хрести і дзвони, палили й топтали ікони. Божі доми перетворювали в колгоспні стайні і в центри для комуністичної пропаґанди. Розривали могили священиків, викидали їхні тлінні останки, або під дикий і звірячий крик опоясували правлячого священика кістками покійника та з криком образ наруг водили його вулицями села.

Пішов тоді на каторгу Митрополит Василь Липківський. Прийняли терновий вінок тортур страдників і мученицьку смерть 32 єпископи, а разом з ними тисячі священиків, сотні тисяч віруючих Христової Церкви в Україні. В самому Києві від липня 1929 і за 1930 рік було арештовано понад 1,000 осіб, в тому числі 5 єпископів, 700 священиків, з яких 48 розстріляно.

У великодню ніч 19 квітня 1930 року ҐПУ скликало „надзвичайний Церковний Собор", на якому була продиктована „ухвала", що „віднині УАПЦ самоліквідується". Як бачимо, ворог, знищивши державну незалежність України 1918-1921 років, тепер вирішив знищить і віковічний уклад життя українського народу та його духову субстанцію.

Тим чином, у пам'ятні 1929 і 1930 роки по всій Україні пронісся смертельний гураґан, який вирвав національний ґрунт з української землі. Україна втратила ті духові сили, які тримали її віками. Знищено національний провід українського народу, відродження якого потребуватиме довгі роки гігантських сил, напруги і терпіння всього українського народу. В ті часи по всій Україні утвердився, і то на довгі роки, тріюмф комуно-большевицької утопії, тріюмф тирана й тиранії, яка коштувала Україні мільйони жертв, вчинено соціяльну і духову руїну, наслідки якої ми бачимо сьогодні.

(Закінчення на стор. 4)

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Справа навчання в школах Ню Джерзі про Великий голод

Наближається початок нового шкільного року і учителі приготовляють навчальні матеріяли. Додатково до традиційних шкільних довідників державні школи у Ню Джерзі дістануть готовий довідник для навчання про голокост і ґеноциди, який виготовила стейтова шкільна Комісія голокосту. Закон про навчання про голокост був прийнятий у квітні 1994 нюджерзькою леґіслятурою, який дозволяє на навчання про голокост і інші історичні геноциди. Це має окреме значення для українців тому, що включеною в цей довідник буде інформація про Великий голод в Україні у 1932-33 роках.

Після того, як минулого місяця преса звітувала про вище згадані події, речник організації Американців в Обороні Людських Прав в Україні, скомунікувався з екзекутивним директором Комісії голокосту д-ром Полом Вінклером і запропонував, щоб матеріяли про Великий голод в Україні були включені у довідник. На просьбу д-ра Вінклера слідуючі матеріяли були йому негайно вислані: довідник для учителів для укладення навчального пляну, з листою джерел, авторства д-ра Мирона Куропася, уфундований і виданий Українським Народним Союзом; „Вивчення окремих випадків: переслідування-ґеноцид", авторства Володимира Літинського, уфундоване і видане Нюйоркським стейтовим університетом; „Екзекуція голодом" Мирона Долота; „Жнива розпачу", відеострічка.

Активісти АОЛПУ є зацікавлені у поширюванні інформації про Великий голод, зокрема тому, що ця організація заініціювала була старання від 1982 до 1984 року у 50-ти ліття Великого голоду в Україні, щоб провести крізь Конґрес ЗСА законопроєкт для створення спеціяльної комісії в Конґресі, яка вивчить причини і наслідки цієї великої трагедії України. Хоч Адміністрація Роналда Реґена противилася установленню такої комісії, Палата Репрезентантів і Сенат прийняли законопроєкт і президент Реґен підписав цей закон 12-го жовтня 1984 року, виділивши 400,000 дол. на кошти комісії. Комісію створено, а решта стала історією.

Десять років після цих події, на стейтовому рівні, з нагоди 60-ої річниці Великого голоду в Україні і 10-ої річниці створення Конґресової комісії голоду, активісти АОЛПУ успішно переконали членів асамблеї і сенату Ню Джерзі прийняти резолюції і відзначити ці роковини в обох палатах стейтової леґіслятури. Рушіями цього проєктку були сенатор Роналд Райс і асемблімен Геррі МекЕнро, демократи з 28-го дистрикту Ню Джерзі.

Додатково до пропам'ятних резолюцій у двох законодавчих палатах Ню Джерзі, сен. Райс додав поправку до шкільного законопроєкту про голокост, який пропонував включити у плян навчання у державних школах в Ню Джерзі навчання про великий голод в Україні і інші ґеноциди.

Ця поправка, відома як поправка Райса, дістала широкий розголос в американській пресі, бо проти поправки різко і недвозначно виступив Ґарабед Гайтаян, голова нюджерзької асамблеї, республіканець вірменського походження. Тут треба зауважити, що у 1994 році Гайтаян кандидував до федерального Сенату проти демократа сенатора Френка Ловтенберґа і програв. Тепер, в додатку до головства асамблеї Ню Джерзі, він є також головою Республіканської партії в Ню Джерзі і є правою рукою губернатора Кристін Вітман.

Історія повторюється: в 1983 році республіканець Реґен був проти комісії Великого голоду, а в 1993 році республіканець Гайтаян виступив проти голодової поправки.

Помимо спротиву Гайтаяна, поправка була прийнята в сенаті в 1993 році голосами 27 — 0, а наступного, 1994 року, дві законодавчі палати в Ню Джерзі дійшли до компромісу і погодилися на пропозицію поправки, але у більш розводненій формі без вирахування окремих випадків, без вказівок і без специфічних інструкцій. Це означає, що учителі дістали вільну руку,

Підсумовуючи перебіг зусиль над вивченням Великого голоду від самого початку праці над голодовою комісією в американському Конґресі, активісти АОЛПУ спеціяльно цікавилися тим трагічним періодом української історії, який був „білою плямою", з придушенням всякої інформації про це в книжках і підручниках в Україні.

Володимир Боднар

ПОБОРЮЮЧИ...

(Закінчення зі стор. 2)

У деяких країнах Східньої Европи є спроби завести чистки як один із засобів полагодження справи неприємного минулого недавніх комуністичних суспільств.

У Чехо-Словаччині президент Вацлав Гавел запропонував у 1991 році закон, щоб не допускати колишніх високих державних працівників на державні пости, якщо вони в минулому заподіяли зло. Парлямент, одначе, цю пропозицію не прийняв, але ухвалив закон — „Люстрацію", згідно з яким забороняється колишнім членам народної міліції займати протягом п'яти років високі державні становища. Це стосується й високих урядовців чи партійців часів комуністичного режиму в Чехо-Словаччині, чи якщо їхнє прізвище знаходиться в поліційному реєстрі як коляборанта.

„Люстраційні" закони прийняли й інші країни Східньої Европи. Подібні закони Болгарії стосуються лише академічного світу, а німецькі — високих державних чинників комуністичної доби, зокрема тих, які або працювали із „стасі", або були їх донощиками. Польща і Угорщина відмовилися користуватися люстраціями, побоюючись, що такі закони можуть стати знаряддям в руках уряду, яке можна вжити проти опонентів чи критиків державних чинників.

Розенберґ вважає: щоб допомогти колишнім жертвам комуністичних режимів перенести наслідки терору та щоб поступово замінювати спадщину диктатури в їх країнах практикуванням демократичности, повинні бути створенні спеціяльні комісії („комісії правди") в колишніх комуністичних країнах для досліджування кримінальних злочинів колишніх диктатур.

Розенберґ вважає, що новопосталі демократії у Східній Европі зуміють в майбутньому вистояти і розвиватися. Однак вона побоюється, що населення нових демократій з призвичаєння і традицій може продовжувати толерувати державні власті комуністичних часів до тої міри, що, йдучи по лінії найменшого опору державним апаратам своїх країн, можуть вилонити певний клімат, в якому прийде знову до іґнорування законности. Замість пасивности, населення Східньої Европи повинно активно домагатися, щоб сталіністів притягнути до відповідальности за їх кримінальні злочини. Одначе такі суди не повинні діяти по лінії практик попередніх комуністичних режимів. Система судів нових демократій не сміє знову стати знаряддям політичних інтриґ. Минуле треба міряти новими критеріями демократичних законів західньоевропейського покрою.

ПРАЦЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

Тому Митрополит Андрей звернув свої очі на Студитський устав.

Саме Провидіння Боже прийшло Митрополитові на поміч і позволило йому здійснити його бажання, не потребуючи при тому основувати якийсь новий чин, бо це не відповідало б східньому переданню, в якому монашество ніколи не було поділене на чини, як в латинській Церкві, і суперечило б особистій духовій вдачі Митрополита, від якого я не раз чув, що нічого не було йому так далеким як думка — стати „основником чину".

У 1898-99 р. на фільварку Кристинопільського монастиря ОО. Василіян зібралося кількох поважних молодців і почали в убожестві, чистоті і послусі вести життя молитви та праці: духовний провід дав їм о. Андрей, який тоді був професором богословії у Кристинопільській обителі.

У 1901-2 році в Олеську коло Залочева зовсім спонтанно зібралася друга подібна громада людей — рільників і ремісників. Поділивши свій день на молитву і працю, прямували вони до досконалішого духового життя через сповнення євангельських рад. З обох тих зв'язків зродився перший монастир Студитів. Для них Митрополит купив 40 морґів поля у Скнилові (1904 р.), і в наступному році побудував там монастир. Перед вибухом війни чернеча скнилівська громада доходила вже до півсотні братів.

У 1898-99 роках багато наших людей еміґрувало до Боснії і поселилися переважно в околицях Прнявора і Баналюки. Ті українські поселенці не мали там якийсь час своїх священиків, і тому далися перетягнути сербами на православ'я. Митрополит відвідав ті наші боснійські колонії і постановив зарадити лихові через оснування монастиря. В тій цілі він купив у Камениці посілість, де о. Андрій Шеґеді, єдиний тоді парох для греко-католицького населення, заложив винницю, а брат Йосиф Ґродський побудував в 1907 р. церкву й монастирок. 1908 р. туди прибули два брати студити (один з них — ієромонах) з порученням зайнятися душпастирством для українських поселенців.

У 1919 році скнилівська лавра (зруйнована вже раз у 1914 році, а в 1917-18 роках відновлена) згоріла зовсім під час українсько-польської війни. Всі брати були схоронилися на разі в домі на вул. Петра Скарги, доки Митрополит не примістив їх в Уневі. Разом зі скнилівськими братами переселився до Унева і захист воєнних сиріт, що від 1917 року існував у Студіоні на вул. Петра Скарги.

Для монастиря в Уневі Митрополит Андрей уклав Студитський устав, який апробував Галицький Єпископат 30-го серпня 1906 року.

Повчаюча праця Архиєпископа Мирослава Марусина видана на гарному папері, першу сторінку якої прикрашує ікона Пресвятої Богородиці з Києво-Печерської лаври, св. Антоній, „Мати Милосердя" і св. Теодосій Печерський.

У МИНУЛІ СУБОТУ І НЕДІЛЮ відбулися нові сутички ірляндських католиків з протестантами на вулицях Белфасту. Вони почалися після щорічної паради членів організації „Протестантські підмайстри", яка влаштовує такі паради в католицьких районах ще від XVII сторіччя. Під час сутички поранено 10 цивільних осіб і 12 поліціянтів. Виступаючи на скликаному з цієї причини вічі у Белфасті, Джеррі Адамс, лідер партії Шинн Фейн, яка є політичним крилом Ірляндської республіканської армії, звинуватив Великобританію у навмисному гальмуванні мирного процесу і запевнив, що „ІРА не мовчатиме, якщо ситуація не стане кращою".

У ПЯТЬДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї мами
АВРЕЛІЇ БЕЙЄ-КЛІШ
жертвую, за посередництвом ЗУАДК-у, 500 дол. на школу сліпих дітей у Львові.

Неоніля Кліш

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого БРАТА

бл. п.
д-ра мед.
ВОЛОДИМИРА (ДЗЮНЯ) КОГУТА

Заупокійні СЛУЖБИ БОЖІ
будуть відправлені в середу 30-го серпня 1995 р.

в катедрі св. Юра у Львові, Україна;
в церкві св. Михаїла, Черрі Гілл, Н. Дж.;
в церкві св. Михаїла Візантійського обряду, Шеффілд, Па.

четвер 31-го серпня 1995 р.
в соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл.

Рідних, приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійного просить

брат Нестор

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї дорогої незабутньої дружини

св. п.
МИХАЙЛИНИ (ЛЕНИ) ІВАНИЦЬКОЇ
з дому ПЕЛЕХ

будуть відправлені заупокійні
СЛУЖБИ БОЖІ
30-го і 31-го серпня 1995 р.

в церкві св. Юра в Ню Йорку

31-го серпня
в соборі Входа в Храм Пресвятої Богородиці, Норт Порт, Флорида

в Україні:
Мечищів (де родилась)
Бережанах
Тернополі і
Заліщиках;
українській католицькій церкві св.Миколая, в Ельмар, Н.Й.;
церкві св. Вознесіння, Кліфтон, Н. Дж.;
Люрді, Франції.

Кріпить мене на дусі думка, що вона щаслива, бо понесла зі собою перед Престіл Всевишнього листу багато-багато добрих шляхетних діл. Була жертвенна, учинна людина.

Господль дозволив їй діждатись вільної України, якою дорожила.

Просимо згадати покійну Михайлину у своїх молитвах.

Муж Роман з родиною і приятелями.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 24-го липня 1995 р. відійшла у вічність

бл. п.
ОЛЬГА ЛАВРІВ
з дому ЗАРИЦЬКА

нар. 14-го квітня 1916 р. в Бориславі

ПОХОРОН відбувся 29-го липня 1995 р. з каплиці „Музика" до церкви свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтар св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Горем прибиті:

муж	— РОМАН ЛАВРІВ
доньки	— ДАРІЯ і д-р ВОЛОДИМИР МЕЛЬНИЧЕНКО
	— МАРТА і д-р С. НИКОЛАЙ КОЗЛОВ
внучки	— ЛЬОРА МЕЛЬНИЧЕНКО
	— ГРИГОРІЙ, НАТАЛІЯ і АНДРІЙ КОЗЛОВ
сестри	— СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА
	— ПАВЛЯ НІМИЛОВИЧ
	— МАРІЯ ІЛЬНИЦЬКА
сестрінки	— д-р МАРІЯ і ВОЛОДИМИР ЧИЖИК
	— УЛЯНА і д-р ЛЕОНІД КАМЕНЕЦЬКИЙ з дітьми і внуком
	— РОМА і ДЖІМ ШУП зі сином
братанки	— НАДІЯ НАГІРНА з дітьми і внучкою
	— д-р ОКСАНА і МИХАЙЛО ГОЛІЯН з дітьми
	— ОРИСЯ і СТЕФАН БОРИСЕВИЧ зі сином

та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого найдорожчого МУЖА, БРАТА і ВУЙКА

бл. п.
АНТОНА ШУМЕЙКА

буде відправлена заупокійна
СЛУЖБА БОЖА
в п'ятницю 25-го серпня 1995 р. о год. 9-ій ранку
в церкві св. Юра при 16 E. 7th Street, New York, NY.

Про молитви за спокій душі покійного просить

РОДИНА

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої любої і незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУСІ

бл. п.
ЯРОСЛАВИ ПІХУРКО
з дому МАРТИНЮК

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
28-го серпня 1995 р.

в церквах оо. Василіян: в Торонто і Варшаві
в греко-католицьких церквах: в Радехові, у Львові і Тернополі.

Родину і приятелів просимо про молитви за спокій душі покійної Ярослави.

муж	— МИКОЛА
доня	— ОРИСЯ з мужем МИРОНОМ ЗАДЕЙНИМ
син	— д-р БОГДАН з дружиною ХРИСТЕЮ
внуки	— МАРКІЯН, ТАТІЯНА і ДАНИЛКО ЗАДЕЙНІ
	— АДРІЯН, ЛЕСЯ і АНДРІЙ ПІХУРКО

ДУМКА

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" в Ню Йорку
ділиться зі своїм членством та українською громадою скорботною вісткою, що 20-го липня 1995-го року відійшов у вічність на 57-му році життя довголітній член хору „Думка"

бл. п.
д-р проф.
ЄВГЕН ЛАЩИК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено 22-го липня 1995-го року, а тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родині покійного наші глибокі співчуття.

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА І ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА"

ДУМКА

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" в Ню Йорку
ділиться зі своїми членами та українською громадою сумною вісткою, що 30-го травня 1995 р. упокоївся в Бозі

бл. п.
РОМАН ГАТАЛЯК

довголітній член хору „Думка"

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено 3-го червня 1995-го року, а тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій родині складаємо глибокі співчуття.

УПРАВА І ЧЛЕНИ ХОРУ „ДУМКА"

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 17-го серпня 1995 р. по тяжкій недузі відійшла у вічність на 73-му році життя наша найдорожча МАМА

бл. п.
РОЗАЛІЯ ЦЮНЯК

Нар. в селі Іванівці

ПАРАСТАС відбудеться в неділю 20-го серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 21-го серпня о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку , Н. Дж., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:

доньки	— ІРЕНА ОКСАНА КЛЕМИК з мужем СТАНИСЛАВОМ
	— СТЕФАНІЯ
сестра	— МИХАЙЛИНА ВАГАНКА

та ближча і дальша родина в Канаді й Україні

У СПРАВІ ДАЛЬШОГО ЗРОСТУ вартости доляра на світовому валютному ринку, говорив у середу, 16-го серпня, секретар Державного скарбу Роберт Рубін. Він підкреслив, що Уряд ЗСА приречений на втримання сильного доляра та не уважає, що це пошкодить у будь-який спосіб можливостям американського бізнесу за кордоном. Хоча Р.Рубін не сказав до якого рівня у майбутньому буде піднесено доляр, то все ж таки видно було з його розмови, що він вдоволений ходом подій. Весною вартість доляра була впала до 79.75 японських єн, а тепер доляр має вартість 97.93 єн.

БІЛИЙ ДІМ ЗНОВУ ОПИНИВСЯ в скрутному положенні щодо поїздки Першої Лейді Гіллері Родгам- Клінтон на жіночу конференцію до Пекіну. Вона виявила сильне бажання бути провідником американської делегації на цю конференцію Організації Об'єднаних Націй для справ жіноцтва, бо уважає, що це важлива справа, де американська делегація повинна мати впливи. Нікому не вистачає відваги сказати їй конкретно ні. Справа в тому, що якось не поважно виглядатиме коли найбільш визначна жінка ЗСА поїде на конференцію в справі прав жінки до країни, яка не поважає людських прав, зокрема коли Китай затримав американського борця за людські права Ґеррі Ву. Крім того республіканці і без того звинувачують теперішню Адміністрацію у надто великій толеранції щодо Китаю, то поїздка дружини Президента ніяк не допоможе існуючій ситуації.

У ГАНОЇ, столиці В'єтнаму, відбувся судовий процес над дев'ятьма членами антикомуністичного руху в країні. Двоє з них, Нгуєн Ган Трай і Транг Кванг Лієм, є американськими громадянами. Може саме тому вони дістали найменше з усієї групи: сім і чотири роки тюремного ув'язнення. Керівника групи, відомого в'єтнамського дисидента Нгуєн Дін Гоя, засуджено на 15 років тюрми, оскільки саме він організував підпільний політичний рух, метою якого було повалити комуністичний режим у країні і демократизувати суспільство. Судовий процес мав початися ще у квітні, але в'єтнамська влада боялася, щоб він не вплинув негативно на встановлення дипломатичних взаємин зі ЗСА. Американцям про цей суд сказали лише за один день до його початку.

ЦІНА ЗЛОЧИННОЇ...

(Закінчення на стор. 3)

Мовчати про ці численні втрати, бути байдужими до пам'яті цих жертв України — це непростимо, це злочин! І той, хто твердить, що політичні процеси в Україні, як СВУ, є безглузда і невмотивована витівка органів большевицьких репресій, той робить велику помилку чи шкоду Україні. Він не бачить, або не хоче бачити глибоко продуману і ефективно виконану стратегію смертельних ворогів супроти українського народу. Це був явно задуманий большевицькою Москвою національний і релігійний ґеноцид, кульмінаційним завершенням якого був Великий голод 1932—33 років.

* * *

Маштаби трагічних подій кінця 20—початку 30-их років в Україні ще належно не досліджені. А між тим цей період, навіть за словами самого Сталіна, означає „другу глибоку революцію, рівнозначну за своїми наслідками Жовтневій революції“ 1917 року. Причина такого стану — засекреченість совєтських архівних джерел, як рівно ж фальшування та навмисна дезінформація дійсних фактів і подій, керована владними органами та пресою. В еміґраційному житті, ніде правди діти, певну ролю зіграли в цьому ідеологи т.зв. „попутчиків“ та „реалітетів“. Яскравим прикладом такого стану є і справа СВУ.

Близько шістдесят років у совєтській дійсности жертви судового процесу СВУ трактовано, як „заклятих ворогів народу та прогресу людства“. В такому задушливому і фальшивому світі, де „од молдаванина до фіна на всіх язиках“ все мовчало, раптом, в часи т. званої хрущовської „відлиги“, світ почув голос безстрашного борця за правду — голос письменника Гелія (Євгена) Снєгірьова. Він не мав доступу до спецархівів, але невтомно шукав зерна правди в пресі, в спогадах підсудних, у свідків, і нарешті він пише лірико-публіцистичну розвідку „Набої до розстрілу“. В цій праці він закликає владу переглянути справу СВУ заново.

Після втрати надії на публікацію цієї праці „вдома“, він передав свій рукопис на Захід. „Я знаю, що чекає тепер мене, — пише він. — Життя моє вже скінчене, від нього я нічого не жду“. Він звертається до сподіваного суду такими словами: „Прошу, не кидайте мене за ґрати. Не для себе я прошу. Для моєї вітчизни, заради нашої з вами вітчизни... Нехай я стану першою ластівкою, яка провістить усьому світові, що на нашу Батьківщину йде Весна Свободи!“ І тут же він кидає слова глибокого песимізму, заявляючи: „Можливо, я до суду не дійду. Навіть до закритого... Мене просто заберуть і я зникну...“

Пророкування Гелія здійснилось: 29-го вересня 1977 року КҐБ арештовує його, а 28-го грудня того ж року, на 50-му році життя, він у тяжких муках помер в ізоляторі.

Минули роки, і раптом у серпні 1989 року, а часи горбачовської „гласности“ й „перебудови“ в пресі появилося офіційне повідомлення прокуратури Української ССР, що з огляду на „відсутність складу злочину вирок Верховного Суду Української Совєтської Соціялістичної Республіки, винесений у квітні 1930 року в справі СВУ, уневажнено“. Таким чином, небувалий у світі жахливий злочин визнано. Тисячі й тисячі загинулих і потерпілих мучеників реабілітовано, але про убивців цього злочину замовчано тоді, замовчується й сьогодні!..

„Суд історії“, як його проголосили убивці в 1930 році, має бути розкритий до кінця, особливо тепер, коли комуністи в Україні уже відкрито агітують за відродження старого терористичного і колоніяльного режиму в Україні. З огляду на те, що в 1995 році сповниться 65-та річниця розгрому СВУ, автор цієї статті, будучи торік в Україні, домовився про відповідне відзначення цієї річниці, а також про видання спеціяльної книжки у справі СВУ з поданням невідомих документів і фактів.

Перебуваючи недавно в Україні, стало ясно, що перешкоди відсунули відзначення річниці на жовтень цього року. Відбулася також нарада в Києві з авторським складом запляннованої книжки, яка вже готова і знаходиться в друкарні. Зміст цієї книжки маю на руках, вона містить в собі 56 невідомих документів і фактів. Вірю, що ця річниця буде належно відзначена і в діяспорі.

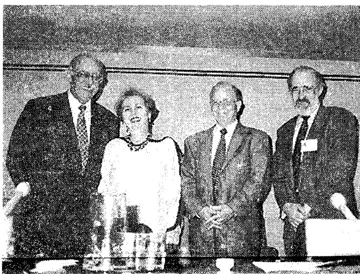
Довкілля під загрозою

„Немає політичних границь, які б стримали поширення отруйних газів або занечищення води. Якщо забрудження атмосфери, ґрунтів, рік і океанів буде продовжуватися, і якщо буде відбуватися дальша ерозія біологічної основи, то наслідки будуть світового розміру зі шкодою для наступних генерацій“. Цими тривожними словами привітав Генеральний Секретар Об'єднаних Націй Бутрос Бутрос-Ґалі світовий День Довкілля, що припадає на п'яте червня — в пам'ять „Конференції Землі“, яка відбувалась у червні 1992 року, де ухвалено програму „Декларацію Ріо“ і прагматичну „Агенду 21“ з напрямними для держав світу у ділянці охорони довкілля.

Число організацій, що доповнюють державні заходи по збереженню та очищенню довкілля, постійно зростає, а екологічні проблеми входять у агенди міжнародних конференцій ООН. От на недалекій Четвертій світовій конференції жінок у Пекіні, Китай, у вересні цього року буде широко обговорювана тема „Жінки і довкілля“.

Із серії семінарів і зустрічей на цю тему слід відзначити цьогорічну міжнародну конференцію, присвячену вужчій темі: „Здоров'я в метрополіях“, яка зосереджувалась на різних видах забруднення повітря, землі і води у великих містах.

Конференцію влаштувала недержавна організація „Світова передача інформацій“, що має консультативний статус (Кат. II) в Економічній і Соціяльній Радах ООН, яку зорганізувала і очолює д-р Христина Ковшевич-Дурбак. Співспонзором дводенних нрад 8-9-го червня 1995 року в будинку Об'єднаних Націй в Нью Йорку була цим разом Місія Бразилії (попередні конференції спонзорували Місії України, Малайзії і Єгипту). Присутність амбасадора Бразилії Аморім на відкритті сесії і його слово, та опісля довша доповідь д-ра Адіба Д. Жатена, міністра здоров'я, на тему: „Публічне здоров'я і політика Бразилії в ділянці збереження довкілля“ надали конференції міжнародний характер. Панелісти з різних країн, університетські професори і експерти з різних ділянок із державної адміністрації дали кваліфіковані презентації, ілюстровані прозірками та графічними і статистичними фактами, які вказували на вплив збільшеного забруднення повітря великих міст на зріст недуг і смертности. Було проведено порівняння джерел забруднень, які є дуже специфічними у поодиноких країнах — в ЗСА, Китаї, Европі, на Гаваях, у Філіпінах чи в Африці.

Президія конференції (справа): д-р Б. Д. Ґолдберґ, Фарук Маалявї, д-р Христина Дурбак і головний панеліст, д-р Адіб Д. Жатен, міністер охорони здоров'я Бразилії. *(Світлина автор)*

Ціль конференції організації „Світова Передача Інформацій“ — поширення інформацій про довкілля і загрози для нього, підтримка напрямних ООН у цьому секторі і пошуки науковців, які спеціялізуються у поодиноких галузях екології. Для здійснення своїх плянів управа під проводом Х. Дурбак видає квартальник „Світовий Екологічний Журнал“ в п'ятьох мовах (англійській, арабській, китайській, російській і українській, а в майбутньому на вимоги Південної Америки додасть еспанське видання), влаштовує семінари на міжнародних конференціях; організує міжнародні конференції на науковому рівні при підтримці ООН; засновує представництва у різних місцевостях, в тому у Львові (Тарас Бочук) і в Києві (д-р Андрій Демиденко, керівник місцевого студійного осередку).

Участь у найближчій конференції в Пекіні ще не є певною, бо китайський уряд обмежує кількість віз, мабуть через політичні чи внутрішньо-соціяльні причини в страху перед „наїздом“ 50,000 досі зареєстрованих учасників. Але запевнена участь д-р Х. Дурбак у Стамбулі, Туреччина, де з 3-14-го червня 1996 року відбудеться конференція людських поселень, „Гавітат II“, під кличем „Майбутнє міст“. Підготова сесія до цієї конференції пройде в Нью Йорку в місяці лютому.

„Світова Передача Інформацій“ співпрацює з рядом других НДЖО в системі Об'єднаних Націй, а також із Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій, де в редакційній комісії „Українка в Світі“ (англомовне видання) є її член, адвокат Марта Трофименко.

До управи, крім знатних чужинців, входять д-р Юрій Щербак, амбасадор України до ЗСА, та д-р А. Демиденко і Тарас Бойчук в Україні. Фінансова база — це членські внески і ґренти. Вкладка за індивідуальне членство — 25 дол., що включає квартальник у довільній мові. Адреса організації: World Information Transfer, Inc., 866 3rd Ave., New York, N.Y. 10022; tel. (212) 702-3750; fax (212) 888-4960.

Дора Рак